

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

Петро Цепенда
«24» квітня 2023

ПРОГРАМА

вступного випробування

ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

для зарахування на навчання

за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Доктор філософії»

за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація»

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника

Протокол № 1 від 24/04/2023 року

Івано-Франківськ–2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з додаткового освітнього компоненту «Художня культура» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю 023 – «Образотворче мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво, реставрація» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста / магістра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2023 році.

Програма містить загальні теми з «Художньої культури» та перелік рекомендованої літератури. Наведений перелік тем, які виносяться на вступне випробування, дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу. Перелік рекомендованої літератури сприятиме пошуку джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ТЕМИ З ДИСЦИПЛІНИ

Теорія культури

Культура: поняття, зміст, структура.

Культура: функції та основні принципи.

Типологія культури. Історична та регіональна типологія культури.

Суспільне життя як чинник культури.

Культура й цивілізація.

Поняття світової та національної культури. Культурні регіони.

Культура й релігія.

Культура і менталітет. Форми менталітету.

Культура й наука.

Континуум культур.

Мистецтво як феномен художньої культури.

Морфологія мистецтва.

Художня культура як один із компонентів духовного життя суспільства.

Функції та зміст художньої культури.

Методи соціально-культурологічного аналізу феноменів мистецтва.

Суб'єкт художньої культури.

Види, жанри і стилі у мистецтві.

Місце видів мистецтва в цілісній системі мистецтв.

Методологія як система методів наукового дослідження артефактів.

Закономірності розвитку художньої культури.

Основні форми сучасного мистецтва.

Форми культурної діяльності і процес культуротворення.

Матеріальна основа художньої культури.

Філософія культури і мистецтва.

Соціологія культури і мистецтва.

Семіотика культури і мистецтва.

Психологія культури і мистецтва.

Основні категорії культури.

Ранні форми художньої культури.

Глобалізація та культурні процеси ХХІ ст.

Релігія і культура.

Способи та форми мистецької діяльності.

Стиль. Художній стиль. Поняття стилю в образотворчому мистецтві.

Сучасні проблеми розвитку культури.

Збереження світової культурної спадщини.

Традиції та інновації в культурі.

Сучасні культурні практики.

Діалог культур.

Роль комунікаційних процесів у розвитку культури.

Українська культура

Витоки української культури та її структура.

Культурологічний потенціал язичницької культури, його значення для формування і розвитку культури України.

Художня культура скіфів і сарматів.

Культура Київської Русі: освіта, архітектура, іконопис, мистецтво мініатюри, художні ремесла і музика.

Прийняття християнства в Україні-Русі та його роль у розвитку української культури.

Особливості оздоблення давньоруського храму на прикладі Софійського собору в Києві.

Архітектура і мистецтво у княжих містах Київської Русі Х–ХІІ століть (на прикладі храмів Чернігова, Галича, Володимира-Волинського).

Українське Бароко - яскравий феномен національно-культурної творчості: архітектура, література, музика, театр та меценатська діяльність гетьмана Івана Мазепи.

Особливості ренесансу в українській архітектурі на прикладі ансамблю Успенської церкви у Львові.

Малярство бароко в Україні. Типологія барокового портрету.

Іконопис в Україні XV–XVI століть. Особливості техніки і технології ікономалярства на прикладі збережених мистецьких творів.

Барокове малярство Західної України. Жовківський художній осередок.

Іван Федоров і мистецтво книгодрукування в Україні.

Оборонний характер світської та культової архітектури України XIV–XVI століть.

Ансамбль собору святого Юра у Львові та творчість Бернарда Меретина, Йгана-Георга Пінзеля, Михайла Філевича та ін.

Криза української культури в умовах нового національного гніту.

Г. Сковорода – постать переломної доби, передвісник національно-культурного відродження.

Самоутвердження української культури. Український романтизм: малярство, архітектура, скульптура.

Творчість Олександра Архипенка в контексті світового мистецтва.

Митрополит Андрей Шептицький як меценат української культури та мистецтва.

Архітектура України кінця XIX – початку XX століття. Еклектика. Модерн (на прикладі громадських і культових споруд).

Георгій Нарбут та нова школа української графіки.

Живописна та графічна творчість Тараса Шевченка.

Архітектурний ансамбль Києво-Печерської Лаври.

Особливості бароко та рококо в Західній Україні, творчість провідних архітекторів та скульпторів.

Художнє життя в Україні кінця XIX – початку XX ст. (утворення товариств художників, мистецьких шкіл, виставкова діяльність).

Пластичне оздоблення архітектурних споруд та скульптура в Україні другої половини XVI–XVII століть.

Народний живопис та іконопис України XVII–XVIII століть.

Творчість Марії Приймаченко.

Культура українського зарубіжжя.

Зарубіжна культура

Культура Стародавнього Світу.

Міфологічні уявлення стародавніх греків та їх відображення у мистецтві.

Особливості художньої культури Стародавнього Риму, її джерела, специфіка.

Релігія, культура та мистецтво давніх єгиптян. Формування канону в мистецтві Стародавнього царства.

Художня культура Давньої Месопотамії. Розвиток сакральної архітектури, розписів, декорування, мозаїки.

Пірамідальний комплекс в Гізі.

Старовинна музика. Музична культура Середньовіччя.

Синтез архітектури, монументально-декоративного мистецтва та скульптури у вирішенні давньоєгипетського храму.

Культура Візантії.

Архітектурний ансамбль Софійського собору в Константинополі.

Шляхи формування синтезу мистецтв.

Особливості та характер західноєвропейської середньовічної культури.

Роль мистецтва у духовній культурі епохи Відродження. Творчість Леонардо да Вінчі, Рафаеля Санті, Мікеланджело.

Специфіка культури доби Реформації.

Культура епохи Просвітництва. Класицизм.

Творчість Енді Воргола.

«Золотий вік» іспанського малярства. Творчість Веласкеса.

Творчість Рембрандта та мистецтво Голландії XVII століття.

Скульптурно-живописне оздоблення готичного храму (на прикладі готичних соборів Франції).

Романтизм у Європі як загальнокультурний рух і новий художній напрям. Національні особливості романтизму.

Імпресіонізм та його значення у європейській культурі кінця XIX століття.

Мегалітичні споруди та їх види.

Виникнення пластичних мистецтв. Зародження скульптури, живопису. Петрогліфи.

Провідні тенденції у світовій архітектурі початку XX століття. Діяльність художнього об'єднання «Баухауз».

Мистецтво Франції періоду правління Людовіка XIV. Роль Академії живопису і скульптури у розвитку придворного мистецтва, впровадженні філософії раціоналізму і становленні класицизму.

Німецьке Відродження та творчість Альбрехта Дюрера.

Творчість Огюста Родена та європейська скульптура XIX століття.

Творчість Поля Сезана.

Утвердження ідеї синтезу мистецтв у творчості Поля Гогена.

Творчість Ле Корбюзьє як основоположника конструктивізму і функціоналізму в архітектурі та містобудуванні.

Венеціанська живописна школа XVI століття. Творчість Джорджоне і Тиціана.

Творчість Вінсента Ван Гога.

Творчість Сальвадора Далі.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Абрамович С., Чикарькова М. Світова та українська культура. Львів., 2004.

Антонович Є., Захарчу-Чугай Р, Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, 1992.

Арнольд Д. Коротка книжка про мистецтво. Фабула, 2021. 192 с.

Берегова О. М. Комунікація в соціокультурному просторі України: технологія чи творчість?: [наук. вид.]. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2006. 388 с.

Берега Р. Мистецька слава України: У пошуку євшан-зілля. Апріорі, 2021. 544с.

Бистрицький Є. Ідея культури: виклики сучасної цивілізації. Київ: «Альтерпрес», 2003. 192 с.

Білецький П.О. Українське мистецтво II пол. XVII– XVIII ст. Київ: Мистецтво, 1981.

Білик Б., Горбань Ю., Калакура Я. Історія української та зарубіжної культури. Київ, 2000.

Богуцький Ю. Українська культура в європейському контексті / за ред. Ю. П. Богуцького. Київ: Знання, 2007. 679 с.

Волков С. Інституалізовані соціокультурні системи: регіональна специфіка та динаміка : [монографія]. Київ: Інституту культурології НАМ України, 2010. 247 с.

Говард А. Це Караваджо. Вид-во Старого Лева, 2021. 80 с.

Говдя П., Коваленко О. Передвижники і Україна, Київ: Мистецтво, 1978.

Голубець О. М. Мистецтво ХХ століття: український шлях. Львів, 2012. 199 с.

Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття. Львів, 2001.

Горбачов Д. Український художній авангард: маніфести, публіцистика, бесіди, спогади, листи. Дух і Літера, 2021. 640 с.

Гречко В., Чорний І., Кушнерук В., Режко В. Історія світового та українського мистецтва. Київ, 2000.

Гетлейн М., Говард А. Арт-візіонери. Віват, 2018. 312 с.

Дюбі Ж. Доба соборів. Мистецтво та суспільство. 980-1420 рр. Київ, 2003

- Еко У. Історія європейської цивілізації. Греція. Харків: Фоліо, 2019. 1168 с.
- Еко У. Історія Європейської цивілізації. Середньовіччя. Собори. Лицарі. Міста. Харків: Фоліо, 2018. 672 с.
- Євтух В. Етносоціологія : терміни і поняття : [навч. посіб.]. Київ: Вид-во УАННП «Фенікс», 2003. 280 с.
- Жаборюк А. Мистецтво живопису і графіки на Україні в I половині і середині XIX ст., Київ-Одеса: Вища школа, 1983.
- Жолтовский П. Монументальний живопис на Україні XVII–XVIII ст. Київ, 1988.
- Жолтовський П. Український живопис XVII–XVIII ст. Київ, 1978.
- Жукова Н. А. Елітарність як компонент культури творення : досвід некласичної естетики : [монографія]. Київ: Вид.: ПАРАПАН, 2010. 244 с.
- Жулинський М. Заявити про себе культурою. Київ: Генеза, 2001. 680 с.: іл.
- Жулинський М. Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури. Київ: Наук. думка, 2010. 560 с.
- Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. К.: Факт, 2006. 156 с. (Сер. «Висока полиця»).
- Искусство украинских шестидесятников. Киев, 2015.
- Історія світової культури. [гол. ред. Т. Левчук]. 2-ге видання. Київ, 2000.
- Історія українського мистецтва: в бт., Київ, 1967–1969.
- Квінн Б. Неймовірні. П'ятнадцять жінок, які творили мистецтво та історію. ArtHuss, 2018. 224 с.
- Кінг Р. Леонардо і Тайна вечеря. ArtHuss, 2019. 424 с.
- Клочко Д. 65 українських шедеврів. Визнані й неявні. ArtHuss, 2019. 256 с.: іл.
- Кривавич Д. Овсійчук В. Черепанова С. Українське мистецтво: Навч.

посібн.: У 3 ч. Львів: Світ, 2004.

Лобановський Б. На скелях та в глибині печер, Київ, 1979.

Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво II пол. XIX ст.– поч. XX ст. Київ: Мистецтво, 1984.

Лобас В. Українська і зарубіжна художня культура. Київ, 2000.

Логвин Г. По Україні: Стародавні мистецькі пам'ятки. Київ, 1968. 463 с.

Логвин Г. София Киевская. Государственный архитектурно-исторический заповедник. Київ, 1971. 325 с.

Логвин Г. Украинское искусство X–XVIII ст. Москва, 1963.

Міляєва Л., Логвин Г. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. Київ, 1963

Мозаїки і фрески Софії Київської, Київ: Мистецтво, 1980.

Нариси з історії українського мистецтва [за заг. ред. В. Г. Заболотного]. Київ, 1966/

Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві, Київ: Дніпро, 2001,

Овсійчук В. Українське мистецтво XIV – поч. XVII ст., Київ, 1985.

Овсійчук В. Майстри українського бароко. Київ, 1991.

Павленко Ю.Н. Історія світової цивілізації. Київ., 2000

Памятники мирового искусства. Западно-европейское искусство XVII в. Москва: 1967.

половина XIX - перша половина XX ст.) : [монографія]. Львів: СПОЛОМ, 2012. 256 с.

Свенціцька В. І. Іван Руткович і становлення реалізму в українському малярстві XVII ст. Київ, 1966.

Свенціцька В., Сидор О. Спадщина віків: українське малярство XIV–XVIII ст. у музейних колекціях Львова. Львів, 1990

Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ, 2009.

Скляренко Г. Сучасне мистецтво України. Портрети художників. Київ, 2016.

Софійський музей-заповідник, Київ: Мистецтво, 1992

Станкевич М. Українське художнє дерево XVI–XX ст. Львів, 2002.

Українські митці в світі: матеріали до історії українського мистецтва XX ст. [автор-упорядник Г. Стельмащук]. Львів, 2013.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.